

се окуражаваше. Ще я плати! Ще се оправи! Тръбва само работа и икономии!

Мина зимата и Илия пръхна пакъ. Тичаше, разпореждаше се, викаше. Стана сприхавъ, избухливъ, лошъ. Караше се за нищо, налиташе на бой и върху децата, замахваше като на врагове, а не като на рожби. Каквато работа да свършеха, все бѣше недоволенъ. Една година ако не плати, всичко ще пропадне — само това бръмчеше въ ума му.

Лѣтото прошумѣ въ зной и черенъ трудъ, есента си отиде още по-ялова и безрадостна. Илия плати само дванадесетъ хиляди лева и отпусна ржце. Не можеше повече. Нѣмаше откъде да се вземе — отъ голи мяса не се кжсаше. Трудно ще издържи, ако върви все така. Пъкъ ако се влоши... Той търкаше съ дланъ смръщеното си чело и треперѣше като заприщено пиле. Хвана се на това проклето хоро, трѣбваше да играе. Наню ходѣше спокойно, теглѣше си броеницата, пълнѣше.

— Е, върви ли, върви ли? — подпитваше го той при всѣка среща.

— Върви, — отвърщаше сухо Илия. — Пъкъ дето не ще, тикаме.

— Тѣй трѣбва, тѣй трѣбва! — отвърщаше покровителствено Наню и го гледаше отвисоко.

„Догодина ще преполовя дълга“, — надѣваше се Илия. Но грижата го човъркаше отвжтре. Бузитѣ му хлътнаха, кожата му почернѣ и се опъна като мешинъ. Силитѣ му отпадаха неусетно. Започна да охка глухо. Сугринъ се залежаваше до кжсничко, все по-често подвикваше на Михала и го караше да върши тежка, непосилна работа. Дрехитѣ му се изпокжсаха. Ганка мжчеше да имъ пригоди стари парчета, но крѣпкитѣ си бѣха крѣпки и личаха отдалече. „Да платимъ еднѣжъ нивата!“ — утешаваше се Илия.

„Сами си влѣзохме въ тази клопка“, — мислѣше